

Ev Değil Çarşamba Pazarı • Leyla Ruhan Okyay

Çocuk Kitaplar • Roman • 136 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

BİREY ve TOPLUM • İLETİŞİM • ZAMAN ve MEKÂN • ERDEMLER

aile içi iletişim • dede-torun • düğün • kedi • kardeşlik • dayanışma • temizlik • sorumluluk • ev yaşamı • komşuluk • hastalık • yerçekimi

Toplumun farklı kesimlerinden insanları içtenlikle anlatan Leyla Ruhan Okyay, yeni romanında sıradışı bir aileyi konu ediyor. Yalın dili ve etkili gözlem gücüyle okuru, ele avuca sığmaz bireylerden oluşan bir ailenin evine konuk ediyor. Büyümenin unutulmaz duygularını, güzel anlarını ve sürprizlerini okurların kulağına fısıldayan roman, hem çok gerçek hem de büyülü gerçekçi karakterleriyle dikkati çekiyor. Küçük büyük her yaştan okurun severek okuduğu kitapların yazarından iletişim, dayanışma, başarı ve sorumluluk üzerine düşündüren, sevgi dolu, eğlenceli bir hikâye.

Sinanlar'ın evinde bütün işler, öğretmen olan annesinin omuzundadır. Bir gün Nurten Hanım okulda bacağı kırınca evin düzeni çığırından çıkar: Gökdelen gibi yükselen bulaşıklar, dört yanı kuşatan karıncalar, kirli giysi dağları, eve gizlice alınan minik kedi ve bunlar yetmezmiş gibi, yerçekimine meydan okuyan inatçı dede... Ev gerçekten "çarşamba pazarı"na dönmüş, karman çorman olmuştur. Çılgın aile, anne iyileşmeden her şeyin üstesinden gelebilecek midir?..

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın başında Sinan'ın ailesine ilişkin, özellikle annesinin ve babasının sorumluluklarıyla ilgili neler öğreniyoruz; Sinan bu paylaşıma nasıl katkı yapıyor?
- 2- Sinan, Duru ve Kerem kardeşlerin ilişkisinde dikkat çeken olumlu ayrıntılar neler? Annelerinin bacağı kırıldığında Kerem'in verdiği tepki nasıl yorumlanmalı?
- 3- Anne Nurten Hanım hastanedeyken evde neler oluyor? Neden komşuların eve girmesini istemiyorlar? Sizce evin o hale gelmemesi için nasıl davranmaları gerekirdi?
- 4- Bir öğrencinin hastalık vb. nedenlerle okulda olmaması "okula gitmemek" diye tanımlanırken, Sinan ve arkadaşlarının yaptığı türden bir davranışa neden "okulu kırmak" deniyor? "Kırmak" sözcüğü davranışın hangi yönlerini ortaya koyuyor?
- 5- Sinan'ın, okulu kırdığını babasına söylemesi sizce nasıl bir davranış? Okulu kırdığını öğrenince babasının verdiği tepki için ne demeli? Siz okulu kırsanız duyduklarında ebeveynleriniz nasıl tepki verir?
- 6- Yıkılmayan bulaşıkları keşfeden karıncalar hakkında Sinan internetten neler öğreniyor? Karıncalardan neden ilaçlayarak kurtulmuyorlar?
- 7- Yalataka kelimesi nereden çıkıyor? Gerçekte böyle bir kelime var mı? Bulaşık dağlarının eritilmesi işinde kimler nasıl görevler üstleniyor?
- 8- Yerçekimine meydan okuyan, Pomakça şarkılar söyleyen bir dede Sinan'ın ailesine olumlu mu olumsuz mu etki yapıyor? Sizin böyle bir dedeniz olsa ev yaşamınız nasıl olurdu?
- 9- Nasıl oluyor da Sinan ve babasının uğraşıp temizleyemedikleri evi, yıkayamadıkları bulaşıkları, Sakine Abla bir gün içinde pırl pırl yapıyor? Sizce ev ahalisinin yanlış yaptığı bir şeyler olabilir mi?
- 10- Sinan, Kırmızı Nezaket'i nasıl tanıtıyor; hakkında neler öğreniyoruz? Aile, Salih Dede'nin Kırmızı Nezaket'e evlenme teklif etmesini nasıl karşılıyor? İleri yaşta iki insanın evlenmek istemesi size nasıl geliyor?
- 11- Salih Dede, ailenin sınırlı bütçesine rağmen düğün yapmak istemesini nasıl açıklıyor? Salih Dede'nin Nezaket Hanım'la evlenmesi aileye nasıl yansıyor?

- 12- 12 yaşındaki Sinan'ın davranışları ve kişiliğinin yaşlılarıyla karşılaştırıldığında sıradan bir profil olduğu söylenebilir mi? Onu farklı kılan özellikler neler?
- 13- Romanın başından sonuna kadar aile içi klasik rol dağılımı nasıl değişiyor? Bu değişim başta baba olmak üzere bütün bireylerde nasıl gözlemleniyor?
- 14- Romana egemen olan ana duygu ne? Yaşanan sıkıntıların okuru boğduğu mu yoksa ümit ve neşe aşıladığı mı söylenebilir? Nedenlerinle birlikte açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Resimleme:** Herkes bir hayal kursun; dünyada yerçekimi olmasaydı yaşam nasıl olurdu? Yerçekimsiz bir yaşam sahnesinin resmini yapsın. Resimler açıklanarak paylaşıldıktan sonra “Ev Değil Çarşamba Pazarı Albümü”ne yerleştirilsin.
- **Tartışma:** Sinan'ın babasının ve annesinin alışkanlıklarından yola çıkarak, ailelerde bireylerin sorumlulukları ve bireylerarası dayanışma konularını sınıfça tartışın. “Kadın işi” ve “erkek işi” kavramları neden çağdışı kaldı? Dayanışmada “becerememe” gerekçesinin yeri var mı? Herkes ailesindeki alışkanlıklardan örnekler vererek bu önemli konuya açıklık getirsin. Tartışma sonunda konuyla ilgili sloganlar üretilsin.
- **Canlandırma:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup kendini romandaki bir hayvanın ya da eşyanın (karınca, kedi, kırlangıç, mutfak tezgâhı, Duru'nun elbisesi, Sinan'ın çorapları, Kerem'in kalemi, Mahir Bey'in ceketi, kanepeler, bulaşık makinesi vb.) yerine koyarak evdeki karmaşadan nasıl etkilendiğini, tanıklık ettiği doğru ya da yanlışları, olaylar ve aile bireyleriyle ilgili görüşlerini onun ağzından anlatsın. Her grup bir “şey” olarak konuşsun. Bakalım canlandırma sayesinde “şeyler”, kendilerini etkileyen gelişmeler hakkında neler düşünüyor?
- **Afiş:** Sınıfça iş bölümü yaparak, büyük bir afiş ya da pano hazırlayın. Romandaki tüm hayvanları ve karakterleri, özelliklerini öne çıkaracak biçimde bu panoya yerleştirin. İlginç bir de isim verdiğiniz panoyu okul koridorunda görülebilir bir yerde sergileyin.
- **Yazma:** Sinan'ın ailesinin mutluluğu ve ekonomik düzeyi nelerden anlaşılıyor? Bu verilere bakıldığında ailenin esas olarak mutlu olduğu söylenebilir mi? Romanda, varlıklı olmanın aile mutluluğuna katkı yaptığına dair ipuçları var mı? Sinan'ın ailesinin mutluluk ve neşe kaynakları neler? Romandaki olay ve tepkileri tarayarak ekonomik güçle mutluluk arasındaki ilintiyi analiz eden yazılar yazın. Sınıfın en çok alkışladığı 3 yazı varsa okul gazetesinde yayımlansın.
- **Karikatür:** Herkes karakterlerin tümünün yer aldığı sondaki düğün sahnesini kendince yorumlasın ve karikatürünü çizsin. Karikatürler de “Ev Değil Çarşamba Pazarı Albümü”ne eklensin.
- **Sunum:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup okul bahçesindeki karınca yuvalarından birini gözlemlesin. Neyi nasıl yaptıklarını, birbirlerine davranışlarını ve rutinlerini inceleyip notlar alsın. Fotoğraflarla da desteklenebilecek bu notları tartışarak paylaşsınlar.
- **Film:** Romanda önemli bir yer tutan karıncalara ilişkin çekilen “A Bugs Life” (Bir Böceğin Yaşamı) isimli animasyon filmi sınıfça izleyin. Sinanlar'ın mutfağını ele geçiren karıncalar dünyasına bir gezi yapın. <https://g.co/kgs/RhU6fL>
- **Örnekleme:** Romandaki karakterlerin listesini çıkartın. “Önce” ve “sonra” bölümleri oluşturun. Her karakterin hikâyesinin başındaki davranış, alışkanlık ve eğilimlerini “önce” bölümüne, hikâye sürecinde yaşadığı değişimi “sonra” bölümüne yazarak kendi içindeki gelişimini ortaya çıkarın. İnsan yaşamına göre çok kısa sayılacak birkaç aylık zaman diliminde böylesi bir gerçekçiliği irdeleyin.